

Ing. Martin Trůbl, ředitel subjektu Lesy a rybníky města Českých Budějovic

Historický omyl – a co dál

Motto: Hospodář odešel. Přišel biolog.

Dovolte mi, abych se problematikou Národního parku Šumava a jeho dominantní „biologickou osobností“ lýkožroutem smrkovým zabýval výhradně racionálně z pozice více než 40-ti leté lesnické praxe.

Dominantní osobností začal být tento drobný brouček již od počátku vyhlášení národního parku před 25 lety. Silně podceněné představy o jeho škodlivosti a šíření nejen pracovníky národního parku, ochrany přírody, ale i vědeckých a politických kruhů vedly k tomu, že byl vždy o krok dál. Chabá následná kontrolní a obranná opatření (stejně pouze formální) přispěla k velkému náskoku tohoto škůdce před člověkem. V těchto chvílích se proto on stal managementem národního parku a skupiny zelených včetně státu pouze přihlížely jeho ničivým schopnostem. Řídil a dosud řídí v národním parku vše. Určuje ekonomické a technické parametry, vytváří nové zastoupení dřevin (původní kulturní dřeviny nahrazují pionýrské nebo bezlesí). Mění hydrologické poměry a tím i pedologický stav půdy. Ovlivňuje klima s hlubokými přesahy mimo národní park. Vytváří nové nezaměstnané v oblasti produktivních činností a nová pracovní místa v neproduktivních, ztrátových činnostech státu za jeho nečinného přihlížení. Je hlavním tvůrcem zónace národního parku. Kam dožere, tam je většinou bezzásahovost (doklad alibismu zaměstnanců národního parku).

Dramatický náskok získal v roce 2007 po orkánu Kyrill. Nezpracování jen těžko odhadnutelného množství dřeva vytvořilo ideální podmínky pro tento již nezadržitelný postup v devastaci ucelených lesních komplexů.

Pokyrillovskou éru národního parku hodnotím velmi kriticky proto, že k této tragédii nemuselo dojít. Vedení národního parku již mělo zkušenost z minulých let a nepoučilo se.

Orkán Kyrill nepostihl pouze Národní park Šumava, ale ještě bořivější silou udeřil v lesích Novohradských Hor. Veškeré dřevo (zhruba 1 milion m³) zde však bylo včas vytěženo a kůrvec byl do dvou let stabilizován do základního stavu. Podobně bořivé následky této větrné kalamity vygradované letním orkámem Ema postihly v roce 2007 většinu území Jihočeského kraje. Hlavně státní lesy ve správě Lesů České republiky s. p. byly po dva roky v extrémním nasazení zpracovatelských kapacit a úsilí lesníků jihočeské lesy zachránit pro další generace. Obrovské úsilí museli vyvinout i pracovníci Vojenských lesů Horní Planá a Lesního závodu Boubín (Lesy České republiky s. p.) v přímém sousedství s Národním parkem Šumava. S podobnými problémy se však potýkaly i majetky měst, obcí a fyzických osob.

Jednoznačně se dá říci, že všude tam, kde nebyl násilně vytlačen lesník, byl les vyčištěn, následně zalesněn a je zelený. Pouze tam, kde by měl být nejzelenější („zelená střecha Evropy“) už z principu poslání národního parku („zachovat a chránit“) je dnes na tisících hektarech smutné, pro krajinu trvale neudržitelné životní prostředí.

Konstatuji tedy, že:

Životní prostředí, krajinu a majetek si ochránili všichni kromě těch, kteří k tomu měli specifické poslání (a mluví o tom), výjimečné prostředky (a čerpají je) a zásadní povinnost (ukládá jim to zákon).

V demokratických společnostech následuje přijetí odpovědnosti a náprava chyb.

A co dál

Motto: Utlumte biologa, pozvěte hospodáře.

Orkán Kyrill byl tedy jednoznačnou, nezpochybnitelnou zkušeností, že vyhráli, „udrželi a zachovali lesy“ ti, kdo hodně a rychle káceli poškozené a kůrovci napadené dřevo. Prohrál, „neudržel a nezachoval lesy“ ten, kdo nekonal.

Považuji tedy za jediný možný způsob, jak zastavit postup kůrovcové kalamity na dalším a dalším území národního parku, aplikovat zkušenost, která uspěla (rychle těžít napadené stromy). Tento postup však není nic jiného než historická zkušenost lesníků zakotvená do povinného chování a začleněná do stavovské cti.

Dále je nanejvýš potřebné, aby pod odborným lesnickým komisionálním dozorem byla provedena objektivní inventarizace současného stavu lesů v národním parku.

Je potřebné zjistit:

- kolik zůstává ještě živých původně vyhlášených I. zón ochrany
- na kolika hektarech je dnes mrtvé horní patro lesa
- na kolika hektarech je dnes přirozené zmlazení, jakých dřevin a v jakých počtech na hektar
- jaký stav a složení vykazují uměle založené kultury nového lesa včetně jejich genetického původu.

Je jistě mnoho dalších doprovodných údajů, které jsou potřeba touto inventurou zjistit. Jedině tyto údaje a informace mohou nastavit další činnost v národním parku a objektivně také posoudí dosavadní dílo jeho managementů.

Na zásadní otázku zda přijmout nový zákon, který by byl jen legalizací současného nezákonného stavu tedy necht' odpoví sám les.